

Ús dels espais públics i capacitat de càrrega en temps de Covid-19

Introducció

La crisi de la Covid-19 ens està forçant a prendre mesures estrictes que en molt de casos estan confrontades amb els nostres costums socials, culturals o amb les pràctiques econòmiques i turístiques que s'havien normalitzat. El confinament rigorós a les nostres llars que va començar amb l'aprovació del decret d'estat d'alarma el 14 de març (i que establia una limitació de moviments exclusivament motivats per temes laborals, d'aprovisionament o de cures) ha donat pas, des del dia 2 de maig, a una successió de fases amb diferents nivells de restricció. Aquestes mesures, orientades a minimitzar la propagació del virus, estableixen el manteniment d'un distanciament físic entre les persones i abasten totes les activitats: oci i lleure, esport, petit comerç, grans superfícies, espais públics, oficines, fàbriques, mobilitat...

La velocitat de reacció, propagació i recuperació de l'emergència sanitària s'ha produït en diferents moments i a diferents velocitats en els països europeus del nostre entorn. D'aquesta manera, la reactivació de l'activitat econòmica i, especialment en el cas de les Balears, del turisme, dependrà no només de la demanda externa i les condicions aeroportuàries, sinó també de la seguretat del control de la pandèmia.

L'actual crisi del coronavirus ens posa en la necessitat d'implementar mesures de distanciament físic en l'espai públic, és a dir, d'aplicar mesures de capacitat de càrrega amb una motivació de seguretat sanitària.

Normes de distanciament i perspectives de futur immediat

El virus SARS es propaga per l'aire mitjançant les micropartícules que les persones contagiades desprenen quan esternuden, tussen o respiren. Així, es recomana una distància de seguretat mínima d'1,5 metres, al considerar-se que aquestes micropartícules cauen al terra o s'evaporen abans de recórrer aquesta distància. Aquesta distància és d'aplicació en el cas d'estar aturats, en el cas d'estar en moviment [l'ordre SND/380/2020](#) del Ministeri de Sanitat indica que s'ha de mantenir una distància interpersonal d'almenys dos metres, ja que el flux d'aire que es genera al caminar o córrer pot ampliar la distància de propagació. La [distància de seguretat de la persona que camina o córrer](#) darrera una altra dependrà de la velocitat, el vent i la posició, i [es situa entre els 5 i el 15 metres](#).

Encara no hi ha consens sobre si s'haurà de mantenir el distanciament social fins que hi hagi una vacuna o si s'aplicaran mesures [de distanciament intermitent](#). En qualsevol cas, el desplegament del pla de desescalada contempla el manteniment de la distància física mínima de 2 metres [en totes les seves fases](#).

Possibles aplicacions del distanciament físic per a diferents espais públics de Palma

1. Platges

A la fase 3 del pla de desescalada, que està previst que s'apliqui a la segona quinzena de juny, es permetrà l'ús de les platges "en condicions de seguretat i distanciament". El Govern encara no ha donat detalls específics de com s'haurà de mantenir el distanciament o quines mesures d'higiene aplicar, però ja hi ha molts de municipis de l'Estat, sobretot del llevant i Andalusia,

que s'estan plantejant de quina manera ho faran. [Segons el recent informe del CSIC](#), és molt poc probable que el coronavirus es pugui transmetre a l'aigua, però les aglomeracions i els objectes d'ús comú continuen essent mecanismes de contagi. A Europa, el [govern de Portugal ja s'està plantejant restringir l'accés a les platges](#), mentre que [a Itàlia han sorgit propostes](#) com la instal·lació de pantalles o distribuir els para-sols cada 10 metres.

Hi ha coincidència generalitzada en la necessitat d'assumir aforaments limitats. Un altre punt important és l'actuació als accessos, de manera que caldrà establir punts d'entrada i sortida, o diferents "carrils" per tal de facilitar el manteniment de la distància i evitar aglomeracions. També s'hauran de tenir en compte les infraestructures i serveis, com ara les dutxes o els dispositius de bany per a les persones amb mobilitat reduïda.

Possiblement, serà necessari augmentar la vigilància, tant per controlar l'aforament com per garantir la seguretat dels banyistes. Hem de tenir present que el temps que el socorrista dedica a l'atenció individual s'incrementarà al haver d'aplicar també precaucions extra pel que fa a la higiene. A més, en el cas de Balears, platges i cales que ara no compten amb seguretat però que són molt freqüentades en aquest període necessitaran vigilància. És el cas d'algunes cales de la Serra de Tramuntana, com Cala Deià o el Port des Canonge, o d'altres com es Caló des Moro al Migjorn de Mallorca.

Ajuntaments com el de Màlaga estudien delimitar quadrícules d'entre 4 i 5 m² per persona, al considerar que aquesta és [l'extensió mínima acceptable per no provocar saturació](#)¹; [Fuengirola proposa aplicar intel·ligència artificial](#) per controlar l'aforament mitjançant sensors instal·lats als fanals; o Lloret de Mar, que preveu dividir les platges [per franjes d'edat](#).

Les mesures a aplicar hauran d'adaptar-se a cada cas, ja que són molt diferents les característiques d'una platja d'arena de kilòmetres de longitud o les d'una cala de dimensions reduïdes i pocs punts d'accés.

Presentam a continuació una reflexió en quant a la possible aplicació de mesures a un cas de Palma: la platja urbana de Can Pere Antoni. Mantenint com a base un distanciament físic mínim de dos metres, establim com a superfície d'ocupació mínima per a una persona en 4 m²; 6m² per a dues persones; i 6 m² per a tres. Sumant la distància de seguretat tindriem superfícies de 16 m², 20 m² i 24 m², respectivament (Fig. 1).

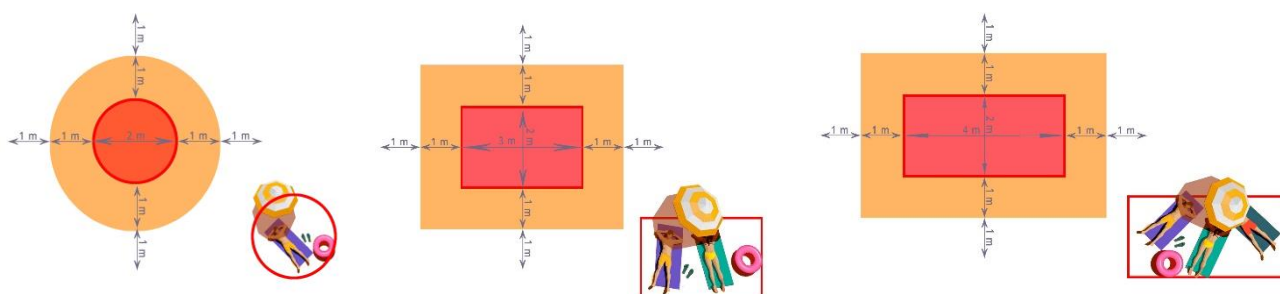

Figura 1: Superfícies d'ocupació i distàncies de seguretat a platges (elaboració pròpia).

¹ Recordem que el Pla d'Ordenació de l'Oferta Turística (POOT) de Mallorca [originalment plantejava una superfície d'ocupació mínima de 7,5 m²/usuari](#).

L'espai útil per als usuaris quedaria limitat per una franja lliure d'accés a la mar (la zona *swash* o de batuda de l'onatge) així com les entrades i sortides a la platja a la part posterior i passadissos d'accés.

1.a. La platja de Can Pere Antoni està ubicada a la zona del Portitxol, entre l'edifici de Gesa i el Palau de Congressos. Té una longitud aproximada de 700 m i una amplada mitjana de 20 m. Per a una primera aproximació, aplicam quadrícules de 2 persones, de 20 m², i passadissos d'accés cada 10 quadrícules. Així, distribuiríem 534 quadrícules al llarg de la platja, amb una capacitat màxima de 1.068 persones (Fig. 2).

Figura 2: Platja de Can Pere Antoni amb l'aplicació de subdivisió per quadrícules de 2 persones (elaboració pròpia).

2. Terrasses

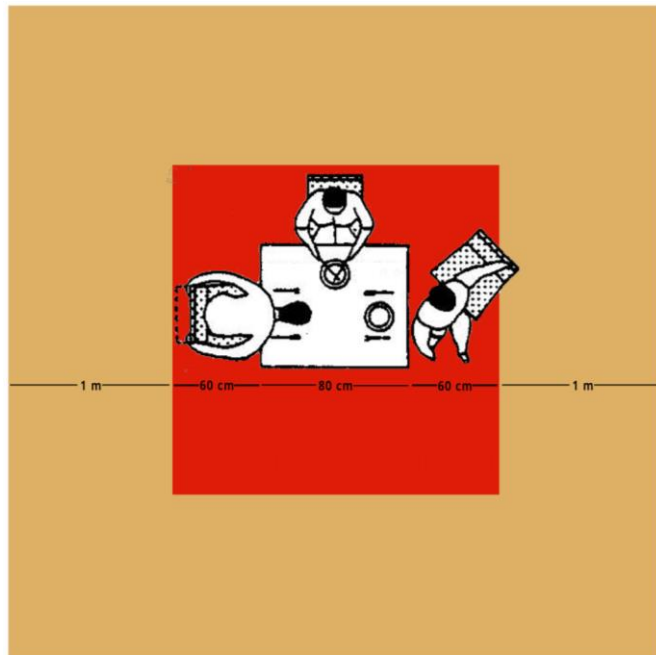
A la fase 1 del pla de desescalada estarà permès el consum de productes al mateix recinte de bars i restaurants (durant la fase 0 només està permesa la recollida de menjar o beguda per endur). Inicialment, els clients només podran ser atesos a les terrasses, i no a l'interior dels locals. S'havia anunciat un límit del 30% de la capacitat màxima, tot i que finalment s'ha decidit ampliar el percentatge fins a un 50% al considerar-se compatible amb la seguretat sanitària. En qualsevol cas, s'ha de mantenir la distància mínima de seguretat de 2 metres i els grups poden ser d'un màxim de 10 persones.

Davant aquesta restricció, molts establiments es plantegen reprendre l'activitat, ja que potser no es tan rendible. Des de la patronal s'ha sol·licitat [ampliar l'espai dedicat](#) a terrasses com a mesura sanitària, amb l'oposició de la FAAVV o ARCA, que el veuen com una amenaça a l'espai públic. Per la seva banda, [l'ajuntament de Palma ha confirmat que permetrà de forma temporal a les terrasses ocupar places d'estacionament](#) per a poder adaptar-se a les mesures de distanciament.

2.b. La plaça de la Llotja. Un cas paradigmàtic i que darrerament ha generat controvèrsia (i enfrontaments entre restauradors i veïnats) és el del barri de la Llotja. Per exemple, a la plaça de la Llotja hi ha actualment set locals amb llicència d'ocupació². Dels poc més de 1.000 m² de la plaça, uns 290 m² estan ocupats per taules i cadires: és a dir, quasi el 30%.

² El Restaurant Caballito de Mar està inclòs en aquesta suma, ja que el negoci va ser traspassat.

Segons la [guia de salut laboral de la Covid-19 per a restauració publicada pel GOIB](#), s'ha d'assegurar que es manté la distància física d'almenys dos metres entre les taules. Prenem com a model una taula de 80 cm x 80 cm per a quatre clients, afegint la superfície necessària per a accedir a la taula i quedar asseguts. Amb el distanciament afegit per qüestions sanitàries, la quadrícula resultant és d'un espai de 4 m x 4 m: 16 m² per a quatre clients.

Figura 3: Superfícies d'ocupació i distàncies de seguretat a terrasses (elaboració pròpia a partir de Arte de proyectar en Arquitectura d'Ernst Neuffer).

Aplicant aquesta quadrícula al cas de la plaça de la Llotja, resultarien un total de 19 per a un màxim de 76 clients (Figura 4).

Figura 4: Plaça de la Llotja amb l'aplicació de distanciament físic de quadrícules de 4 m x 4 m per a quatre clients (en taronja), l'àrea total de la plaça (groc) i la delimitació actual de les terrasses (trama ratllada en diagonal).

Conclusions

L'ordenació de l'espai públic per donar seguretat sanitària als clients, residents i turistes és necessària i factible. La seva gestió també és fàcil quan tens un espai ordenat i senyalitzat. Fins i tot, es poden establir uns torns de per exemple màxim de 2 hores per usuari/client, que faria l'espai més accessible a més persones. Es podria arribar al cas que els espais així ordenats es poguessin reservar per internet o mitjançant una app, de manera que el flux d'usuaris/clientes seria més visible i es tindria la seguretat de que quan s'arribi al lloc es tindrà l'espai reservat.